

4. Мірошніченко Т. Запровадження арт-терапії в освітньо-виховний простір початкової школи: історико-методичний аспект. *Педагогічні науки*. 2012. Вип. 3. С. 26-30.

СЕКЦІЯ 4. Актуальні проблеми соціальної освіти в сучасному полікультурному просторі.

Ольга Процик,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність 231 Соціальна робота, факультету педагогіки і психології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник: Людмила Петришин,
доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ВАДАМИ МОВЛЕННЯ

Постановка проблеми. На сучасному етапі суспільних змін дослідження обраної теми є актуальним, оскільки кількість дітей з вадами мовлення з кожним роком зростає (наприклад, діагноз «загальне недорозвинення мовлення» ставлять на сьогодні у 6 разів частіше), а отже виникає потреба у дослідженні особливостей їх розвитку та пошуку шляхів вирішення проблем, що виникають у процесі розвитку дітей з вадами мовлення і вивченні особливостей їх пристосування до умов змінного соціально-побутового середовища [5].

Діти з порушеннями мовлення – це діти, що мають відхилення в розвитку мовлення при нормальному слуху і збереженому інтелекті. Порушення мовлення – це вади мовної діяльності, які заважають повноцінній комунікації людини та відповідно її перебуванню в соціумі [1].

Звернемо увагу, що у логопедії виділяють одинадцять форм порушення мовлення, дев'ять з яких є порушеннями усного мовлення на різних етапах його розвитку та становлення, а два інші – писемного

мовлення [1]. Серед основних порушень усного мовлення виділяють: дисфонію, тахіламію, брадилалію, заїкання, дисласію, ринолалію, дизартію, алалію, афазію. Основними порушеннями писемного мовлення при цьому є: дислексія та дисграфія [1; 2].

Виклад основного матеріалу. Особливостями соціально-побутової реабілітації дітей з вадами мовлення є те, що вони націлені на коригування та формування соціально-побутових навичок у аспекті соціально-побутового орієнтування. Це стосуються в першу чергу засобів комунікації та зв'язку, а також культури поведінки чи користування транспортом, адже там необхідне застосування комунікаційних навичок, а для цього важливою умовою є подолання порушень мовлення у дитини [2; 3].

Слід наголосити на тому, що дітям з вадами мовлення важко висловити свої емоції та думки, особливо у місцях скупчення інших дітей (школі чи дитсадку, транспорті, медичних закладах та закладах культури). Через це вони можуть замикатись у собі, і ситуація з їх мовленням буде лише погіршуватись. Саме тому важливо проводити з такими дітьми індивідуальну консультативну роботу, де їм буде надано достатньо часу для висловлення своїх емоцій та думок. У результаті цього можна буде дослідити всі аспекти порушення мовлення у дитини, а також провести з нею необхідну соціально-реабілітаційну роботу, що власне і буде націлена на вивчення і засвоєння нових соціально-побутових умов [3].

Ще одною особливістю соціально-побутової реабілітації є те, що вона полягає у коригуванні наявних та формуванні нових необхідних навичок з метою унормованої та комфортної взаємодії дитини з соціумом. При цьому, соціально-побутова реабілітація буде ефективною лише за умови комплексної та систематичної роботи всіх фахівців та найближчого оточення дитини.

Окремою особливістю у роботі з дитиною із порушеннями мовлення є те, що вона полягає у застосуванні корекційних занять з групою фахівців (логопедом, психологом, соціальним педагогом, соціальним працівником, помічником вчителя). Із фахівцем логопедом у роботі з дітьми важливо використовувати заняття де будуть відкориговані наявні та сформовані нові навички мовлення та можливість комунікації дитини з соціумом [3].

Важливим компонентом реабілітації дитини з вадами мовлення також є робота з психологом. Діти з вадами мовлення часто можуть

піддаватись зовнішньому тиску та приниженням з боку інших дітей. Тому важливо, щоб з такою дитиною працював психолог для уникнення явища, коли дитина замикається в собі, що в свою чергу перешкоджає процесу адаптації [4].

Батьки дитини також є важливою складовою адаптації дитини, так як є її найближчим соціальним оточенням, першим соціальним інститутом у якому перебуває дитини. Участь батьків у процесі адаптації є важливою через те, що вони здійснюють важливу психологічну підтримку для дитини.

Ще однією з необхідних особливостей соціально-побутової реабілітації є поширення інформації про проблему порушення мовлення у дітей в соціумі. Це у свою чергу зробить можливим збільшення кількості дослідження стосовно названої проблеми, а отже й швидшого її вирішення. Також поширивши інформацію про проблему таких дітей можна зменшити кількість випадків приниження цих дітей зі сторони однолітків, що значно полегшить процес реабілітації, соціалізації та адаптації дітей.

Кроком до цього є впровадження Всесвітнього дня людей з вадами мовлення. Відзначають його 22 жовтня. Всесвітній день людей з вадами мовлення почали проводити щорічно за ініціативою фахівців з дослідження патологій мови з Канади (Canadian Association of Speech-Language Pathologists and Audiologist – CASLPA).

Висновки. Загалом соціально-побутова реабілітація дітей з вадами мовлення є важливим та багатоаспектним питанням сучасного суспільства. Робота з соціально-побутової реабілітації дітей з вадами мовлення націлена на коригування наявних та формування необхідних навичок мовлення, які необхідні для якісної та ефективної взаємодії з соціумом та встановлення з ним зв'язків.

Особливості соціально-побутової реабілітації полягають у формуванні навичок, які стосуються соціально-побутового орієнтування у сфері комунікації та зв'язку, що є необхідною умовою взаємодії з соціумом, яка є основою людського життя, бо людина – істота соціальна і жити без соціуму не може.

Список використаних джерел:

1. Lo Gopedochka – Порушення мовлення – які вони бувають.
Google Sites: Sign-in. URL:

<https://sites.google.com/site/logopedochka1/porusenna-movlennaaki-vonibuvaut> (дата звернення: 27.03.2023).

2. Діти з тяжкими порушеннями мовлення – Рогатин ІРЦ. Рогатин ІРЦ – Інклюзивна освіта. URL: <http://inclusive.org.ua/діти-з-ооп/діти-з-порушенням-мовлення/> (дата звернення: 27.03.2023).

3. Як працювати з учнями з вадами мовлення. Журнал «Освіторія». URL: <https://osvitoria.media/experience/yak-pratsyuvaty-z-uchnyamy-z-vadamy-movlennya/> (дата звернення: 27.03.2023).

4. Діти з порушеннями мовлення. Опорний заклад Диканська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів. URL: <https://dkn.school.org.ua/news/12-20-51-28-08-2020/> (дата звернення: 27.03.2023).

5. Петришин Л. Й. Особливості соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання / Л. Й. Петришин // *Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів ІІ Міжнародної науково-практичної конференції: у 2 ч. (м. Тернопіль, 11-12 квітня 2019 р.)*. Тернопіль: Тайп, 2019. Ч. 2. С. 133-137.

Зоряна Сенік,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 231 Соціальна робота,
факультету педагогіки і психології,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник: **Людмила Петришин,**
*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

ОСНОВНІ ЕТАПИ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВПО

Постановка проблеми. Дослідження напрямків соціально-побутової реабілітації з внутрішньо переміщеними особами (ВПО) є на даний